

Want als eindelijk in 1 Thess. 4 Paulus zegt, dat degenen die ontslapen waren met degenen, die nog in leven zijn bij de wederkomst TEZAMEN in een oogwenk worden weggenomen, dan betwijfelt niemand zulks. Het „wegnemen” ziet hier immers duidelijk op lichamelijke praesentabele menschen; de eene groep is nog steeds lichamelijke (de menschen, die nog in leven zijn bij de parousie), de andere is wederom lichamelijke (de opgewekte ontslapenen). Maar juist daarom is hier in geen enkel opzicht ontkend, dat er met de ontslapenen naar hun „geestelijk” bestaan, naar den „inwendigen” mensch, niets gebeurd is in de periode tusschen hun heengaan van de aarde, en Christus' wederkomen tot haar.

Er is dus met al deze „teksten” letterlijk niets bewezen van wat de auteur geloofd.

HET TALENWONDER OP PINKSTEREN.

Eén van de teekenen, die het geweldige Pinksterfeit van de uitstorting des Heiligen Geestes vergezellen, was het spreken met vreemde talen.

Er is verschil van meening over de vraag, hoe we ons dit talenwonder hebben voor te stellen.

Sommigen, o.a. Dr A. Kuyper Sr., dachten hierbij feitelijk meer aan een klankenwonder. Volgens hen spraken de Apostelen in een bepaalde soort klanken, die zoowel door den Parth als den Cretenser verstaan werden en op dezen den indruk maakten van hun eigen taal. De Apostelen spraken niet de in dien tijd gebruikelijke Arameesche taal, maar klanken, welke men nooit te voren van hun lippen had beluisterd. Het was de taal der geestelijke verrukking van zinnen.

Er zijn er zelfs geweest, die meenden, dat de Apostelen hun gedachten uitdrukten in de oorspronkelijke Paradijs taal, die door den zondeval verloren gegaan, eerst in den staat der heerlijkheid op nieuw tot ontwikkeling zal komen.

Zoo opgevat, is er meer sprake van een hoorwonder, dan van een talenwonder.

Een soortgelijk verschijnsel treffen we later in de gemeente van Corinthe aan. We merken daar een bijzondere gave des Geestes op, slechts aan enkelen verleend. Men stond dan zoo onder inwerking des Geestes, dat men zelfs geen beschikking had over eigen spraakorganen. Maar het eigenaardige van die Geestesgave was, dat daar naast nog een andere gave noodig was, om die eerste gave te doen dienen tot stichting der gemeente, n.l. de gave der uitlegging.

Daarom vermaant de Apostel Paulus, dat wie de gave der talen ontving, ook moet bidden om die der uitlegging. En mocht niemand in de vergadering der gemeente bekwaam gevonden worden om die klanken uit te leggen, dan moet hij, die zulke onverstaanbare klanken uitbraakt, liever zwijgen (1 Cor. 14 : 28).

Toch moet echter onderscheid gemaakt worden tusschen wat op den Pinksterdag geschiedde en het latere klankenwonder in Corinthe.

Op den Pinksterdag waren de vreemde talen door zeer velen te verstaan, in Corinthe slechts door een enkele, die uitlegger werd genoemd.

Voor de opvatting van het talenwonder op het Pinksterfeest, alsof het meer een hoorwonder zou zijn, wordt dan nog als argument aangevoerd, dat, indien werkelijk verschillende talen waren gesproken, er op den Pinksterdag zeker verwarring zou geheerscht moeten hebben. Dit argument lijkt ons niet bijzonder sterk. Immers, het is aannemelijk, dat de Apostelen tot de verzamelde menigte eerst groepsgewijze hebben gesproken, terwijl eerst later Petrus met verheffing van stem, alleen het woord heeft gericht tot de verzamelde menigte.

Er blijft dan o.i. ook voldoende ruimte over voor de meening, dat de Apostelen inderdaad met vreemde talen hebben gesproken, al blijft het moeilijk hier een beslisse uitspraak te doen.

Nu trof het ons, dat bij een onzer Geref. theologen (wijlen Dr J. C. de Moor) juist door de gedachte van het spreken in vreemde talen, dit talenwonder zulk een diepen zin en rijke betekenis verkreeg.

Wie toch waren die menschen, die op het geluid als van een geweldigen, gedreven wind zich begeven hadden naar het huis, waarin de Apostelen vergaderd waren? Het waren Joden, te Jeruzalem wonende, godvruchtige mannen, van allen volke dergenen, die onder den hemel waren (Hand. 2 : 15).

Wij hebben dus te denken aan het uitverkoren volk Israël. Maar deze Joden hadden vele jaren in den vreemde vertoefd, wellicht zelfs daar het levens-

licht aanschouwd (Hand. 2 : 8) Misschien was de verdrukking der laatste eeuwen of ook wel de echte handelsgeest oorzaak geweest, dat zij de vaderlijke erve hadden verwisseld voor andere landstreken. Maar onder die talrijke emigranten bleven er velen met heimwee naar Jeruzalem vervuld.

Alleen in Jeruzalem kon de God van Israël geïend naar Zijn wet en voorschrift. Zoodra de omstandigheden het dan ook toelieten, keerden ze weder naar Palestina en zochten een woning in Jeruzalem, om zoo dicht mogelijk bij het heiligdom te wonen, teneinde het gemis te vergoeden, dat ze zoovele jaren hadden moeten lijden. Ze mochten den naam dragen van Parthers, Elamieten enz., ze waren en bleven bij alles Joden.

En wat was nu de diepste reden hunner verbazing, toen ze in de vreemde taal van hun geboorteland de groote werken Gods hoorden verkondigen?

Was dit het feit, dat eenvoudige en ongeletterde menschen als deze Apostelen zulke bijzondere gaven hadden van meniglei talen? Zeker, dit heeft mede hun bevreemding gewekt. Dat blijkt wel uit den uitroep: „Ziet, zijn niet alle dezen, die daar spreken, Galileërs? Die verachte Galileërs waren niet in tel, misten zelfs een beschaafde uitspraak. Dat zulke menschen vreemde talen meester waren, gaf inderdaad reden tot groote verbazing.

Maar de eigenlijke oorzaak van hun verbazing lag toch dieper. Let er op, hoe nog heden ten dage in onze 20e eeuw bij de Joden, onverschillig in welk land zij wonen, het Hebreeuwsch de taal der religie is gebleven. In veel sterker mate moet dit het geval zijn geweest in den tijd van het Pinksterfeest. Voor het dagelijksche zakenleven mocht de taal hunner omgeving dienst doen, voor de religie bleef het Hebreeuwsch aangewezen. Zoo alleen bleef de bijzondere Godsopenbaring tot hen beperkt. De Joodsche taal was allerminst een wereldtaal en hierdoor kon de heerlijkheid van hun godsdienst voor andere volken een verborgenheid blijven. Dat lag volkomen in de lijn der Joodsche gedachte. Zelfs Petrus moest door een hemelsch gezicht worden onderwezen, om zijn afkeer te overwinnen, tot Cornelius, een heiden te gaan. En zie, nu verkondigen die Apostelen hun de groote werken Gods niet in de taal van Kanaän, door hen heel goed te verstaan, maar in de talen der omliggende volken. Zelfs door de Jodengenooten, die volgens Hand. 2 : 10 getuigen waren van de Pinksterwonderen, werd het Hebreeuwsch wel verstaan. Desniettemin worden hier de groote werken Gods verkondigd in de taal, in welke deze menschen geboren waren.

Hier in Jeruzalem wordt het venster naar de wereld geopend. Deze samen gekomen Joden hadden er naar verlangd, om weer in Jeruzalem te wonen en alle herinneringen aan hun verblijf in den vreemde uit hun gedachtenwereld te bannen, en nu worden in Jeruzalem juist in de taal van hun vroegere omgeving de groote werken Gods verkondigd.

Wanneer de Heilige Geest is uitgestort, is er geen reden meer voor de tot dusver geldende beperking van de prediking des heils tot Israël. Een der eerste vruchten des Geestes is de gave der talen, om allen volken het Evangelie te verkondigen.

Van uit dit gezichtspunt bezien, ontvangt het talenwonder op den Pinksterdag een diepen zin. Het spreken in de talen der volken is het goddelijk sein, dat van nu aan het Evangelie zal verkondigd worden aan alle volken. Zoo wordt de middelmuur des afscheids tusschen Israël en de volken ten eenenmale verbroken.

Voortaan zal er niet meer zijn één taal, speciaal voor de religie. Alle talen zullen voertuigen des Heiligen Geest worden, gelijk ook alle levensterreinen werkplaatsen van dien Geest dienen te zijn.

In Kerken en Huisgezinnen, in Staat en Maatschappij, in Pers en Literatuur, in Kunst en Wetenschap, overal moet Gods Geest reinigend en herscheppend werken.

Aan ons dan de roeping, om in Gods kracht mede te arbeiden, opdat in al de verschillende levenskringen ruimte kome voor de inwoning en inwerking des Geestes. Zeker, wij weten, dat Gods Geest zal doorwerken. Als vrucht van Christus' Middelaarswerk, zal de Heilige Geest den geheelen kosmos voeren tot zijn oorspronkelijke bestemming, n.l. tot eere Gods. Zelfs onze geestelijke trasheid kan dien Geest uiteindelijk niet tegenhouden. De eindbestemming zal bereikt worden. Maar wel kan tijdelijk door onze zonde de Geest des Heeren zich terug trekken.

Wij hebben in ons volksleven groote zegeningen ontvangen en denken hierbij o.m. aan onze inrichtingen voor Chr. lager en hooger onderwijs. Maar die zegeningen leggen ons den duren plicht op, om niet te verslappen in geestelijken ijver, maar voort te gaan in Gods kracht, opdat de werking des Geestes hoe langer hoe meer doordringt in alle geleiden van het volle, breede menschelijk leven.

Schiebroek.

T. TIELEMAN.

INDRUKKEN VAN DE SYNODE, V.

De kwestie der „samenspreking”, vervolg.

In ons nummer van verleden week gaven we eenige opmerkingen ten beste over het verzoek dat van synodocratische zijde tot onze synode kwam, inhoudende de vraag of we bereid waren in zulk een samenspreking toe te stemmen.

Het is noodig, gelooven we, nog enkele opmerkingen daaraan toe te voegen.

Want er zijn nog meer kanten aan dit „vraagstuk”, dan wij verleden week lieten zien.

Zoo is b.v. allerminst onzakelijk de vraag, onder welke voorwaarden, en op welke grondslag een samenspreking, als door de synode-Duursema ontworpen, zou dienen en vermogen te geschieden.

Wat het eerste punt betreft: blijkens den brief van den scriba II der synode-Duursema wil men ons daar begroeten als „weleerwaarde en eerwaarde broeders”; zoo althans is daar de aanspraak. De vraag dringt zich op: met welk recht kan men deze benoemingswijze verantwoord... voor God, indien men tevens, gelijk geschiedt, tegelijkertijd afkondigt, dat de bezwaren, ingebracht tegen de schorsing of afzetting of wering uit het ambt van broeders, die onze kerken niettemin als ambtsdragers erkennen of ontvingen, door de dusgenaamde appell-synode-Duursema ongegrond bevonden, enmitsdien alle op hen toegepaste „tuchtmaatregelen” in feite gehandhaafd zijn? Een candidaat, die wettig beroepen was door één der kerken (Noordeloos,) en die dit beroep had aangenomen voor Gods aangezicht, moest onder vinden, dat tengevolge van het hem betreffende besluit der synode-Berkouwer dit beroep werd geannuleerd. De kerk van Bergschenhoek, die hij destijds als hulpprediker diende, en die hem het preekconsent niet afnam, werd buiten het verband geplaatst. En is hij nu ineens een wettig ambtsdrager en broeder in den Heere? Nadat hij met zijn kerkeraad is voortgegaan op een pad, dat de synode-Berkouwer voor Gods aangezicht als diep-zondig heeft gebrandmerkt? Wat is er gebeurd, dat deze buiten het verband geplaatste kerk, met dit haar lid, nu ineens als broederlijke gemeenschap erkend wordt? De afgezette hoogleraar, officieel als „weledele” heer achtergelaten door de synode-Berkouwer, hoe is hij nu ineens weer „weleerwaard” geworden, nadat hij zich volgens den gedachtegang der uitstootende synodes heeft verhard in 't bitterste kwaad? Gij allen, die meereendeels geschorst, en dus bij verharding eerloos bij de wereld en in de kerk der afsnijding waardig zijt bevonden, hoe zijt ge nu ineens weleerwaarde en eerwaarde broeders? Wat is er geschied?

Wij vragen zulks niet, om bitter te zijn, maar wel, omdat wij ernstig willen zien handelen met privileges en mandaten der kerk. De tucht der kerk is een privilege, tevens een mandaat, van God haar verleend. Eén van beide nu: die tucht was niet doordacht, of die aanspraak als broeders is het niet. Maar dat die tucht ondoordacht was, dat werpt, we wezen het reeds aan, de synode-Duursema verre van zich. We kunnen niet anders zien, dan dat in dat geval de titulatuur niet ernstig is bedoeld. Conferencieren kan men ook met zijn felste tegenstanders, mits over en weer de standpunten klaar omschreven zijn. Niet, als de conferentie dienen moet, om de grondvragen bij voorbaat uit te schakelen.

De moeilijkheden worden grooter nog, als we, voor wat betreft het tweede punt, vragen naar den grondslag, waarop men met onze deputaten wil samenspreken. Het besluit der synode-Duursema drukt zich dienaangaande aldus uit: dat „op de basis van de H. Schrift en de Drie Formuleren van Eenigheid” de samenspreking zal hebben te geschieden. Op zichzelf is dit een gedachte, die ons tot op zekere hoogte en in andere verhoudingen wel zou kunnen toespreken. Immers, wij zouden onzerzijds door in zulke samenspreking toe te stemmen, nog geenszins onze overtuiging hebben verloochend, dat de synodes-Berkouwer en -Duursema in feite den eeuwenouden grondslag van het verband van De Gereformeerde Kerken in Nederland hebben veranderd, noch ook hen verloochenen, die betoogd hebben, dat deze synodes met haar nieuwe leeruitspraken zijn ingegaan tegen hetgeen reeds confessioneel was vastgelegd. Omgekeerd zouden we evenmin de deputaten der synode-Duursema willen pressen tot de erkenning, dat zij, door een samenspreking met ons op de basis der drie formuleren mogelijk te achten, de facto ons als op die basis werkelijk staande respecteren. Het is dan ook iets anders, dat ons in dit verband bevreemdt, en, juist uit een oogpunt van eenheidsstreven, bedroeft. We vragen: indien men werkelijk onder den diepen indruk van den nood en de zonde der verdeeldheid wil trachten naar herstel der kerkelijke eenheid, ook met ons, waarom heeft men dan niet tevoren als synode de leer-inhoud, waaraan men ons allen alzoo stren-

gelijk ge-
rieten en
heeft, al
niet voer-
waren, s
king me
het doer
bevestig
ken op d
synode-D
spreking
uitspraak
afgelegd
uitspraak
nis, uiter
dat de n
deze n
de basis
eigen ver
inhoud c
ons allen
1905-19
stemming
van Sch
staan de
wijl zij b
van dit
deputate
Nu één
haar uits
als leeru
belijdeni
Zou zij
vraag te
op de be
gekomen
daarmee
althans n
en straks
kunnen l
toe was g
lijke cons
In dat ge
gemeend
mogelijke
schijnen.
1944 geen
de feiten
zake van
geen ooge
wederom
van 1905
verklaart
wijzen de
ontsteken.
is dus ver
spraken v
zou achter
Maar dan
de sam
mond bete
Schrift en
king op d
1946 beves
sprak inz
wijst, st
jongste u
soma hebbe
volgens he
de andere
zou slechts
de vrijmak
tegenhield
Ook op
zooverre
zoekt, valt
synodes ge
sluit der sy
dit voor:

De Synod
de intern
Amerika, o
belijke mo
nog niet op

Hieruit b
onmogelijk
„internation
hoopt saam
deel zullen
vormen kor
synode eers
komen, en
pas in Mei
evenwel de
menische sy
ledig en on
bleek te zij
het ond
Duursema
synode niet
stem aldna
trouwens vo
oecumenisch

DE, V.

ing", vervolg.

ek gaven we
et verzoek dat
synode kwam,
en in zulk een

zele opmerkin-

n dit „vraag-
zien.

vraag, onder
n, en op wel-
king, als door
dienen en ver-

kens den brief
sema wil men
a a r d e n
zoo althans is
zich op: met
wijze verant-
tevens, gelijk
t de bezwaren,
afzetting of
e onze kerken
of ontvingen,
Duursema on-
op hen toege-
gehandhaafd
pen was door
dit beroep had
moest onder-
n betreffende
roep werd ge-
k, die hij des-
iem het preek-
t verband ge-
g ambtsdrager
net zijn kerke-
at de synode-
ls diep-zondig
rurd, dat deze
met dit haar
nschap erkend
officieel als
r de synode-
weer „weleer-
dijens den ge-
les heeft ver-
a, die meeren-
gerloos bij
ding waardig
weleerwaarde
geschied?

te zijn, maar
handelen met
De tucht der
mandaat, van
nu: die tucht
als broeders
oordacht was,
n, de synode-
m niet anders
tuur niet ern-
ook met zijn
en weer de
reven zijn.
om de grond-

nog, als we,
agen naar den
aze deputaten
ode-Duursema
dat „op de
n de Drie
d” de samen-
Op zichzelf is
ere hoogte en
innen toespre-
door in zulke
geenszins onze
t de synodes-
eeuwenouden
Gereformeerde
erd, noch ook
en, dat deze
ken zijn inge-
teel was vast-
in de deputa-
ressen tot de
eking met ons
elijk te achten,
kelijk staande
ders, dat ons
uit een oog-
en vragen:
en indruk van
d wil trachten
ook met ons,
als synode de
n alzo stren-

gelijk gebonden heeft, en de kerkrechtelijke theorieën en praktijken, waarmee men ons uitgestoot heeft, althans disputabel gesteld? Of, waarom niet voor het minst haar gelaten voor wat ze waren, althans tot NA een eventuele samenspreking met ons? En intusschen zich gewacht voor het doen van nieuwe uitspraken of voor expresse bevestiging van de vroegere? Men wil samenspreken op de basis van de drie formulieren; maar de synode-Duursema heeft, alvorens een samenspreking te verzoeken, een nieuwe „verklaring” of „uitspraak” of „eenvoudige uitspraak des geloofs” afgelegd, die naar haar zeggen „als kerkelijke leeruitspraak, gedaan op grond van Schrift en belijdenis, uiteraard bindend gezegd heeft”. Wij weten dus, dat de deputaten dezer synode gebonden zijn aan deze nieuwe verklaring, die zij zelf zien staan op de basis van Schrift en belijdenis, en waarin, naar eigen verklaring der synode-Duursema, de zakelijke inhoud der door velen onzer bestreden en door ons allen als bindend afgewezen uitspraken van 1905—1942 wordt teruggevonden als in overeenstemming met Schrift en belijdenis. Op de basis van Schrift en belijdenis ziet zij dus nog steeds staan de oude verklaring, en ook de nieuwe; terwijl zij bovendien als z.g. appél-synode uitdrukkelijk van dit haar gevoelen proclamatie deed, en haar deputaten daaraan bond.

Nu één van beide: de synode-Duursema acht haar uitspraken van 1905—1942 disputabel als „leeruitspraak ter verklaring en bevestiging der belijdenis”, of zij acht dit niet.

Zou zij het eerste gedaan hebben, dan blijft de vraag te stellen, waarom zij dan niet wachtte op de beantwoording onzerzijds van haar tot ons gekomen vraag inzake een samenspreking. Zij zou daarmee getoond hebben, dat zij ernst maakte althans met de mogelijkheid, dat onze deputaten en straks een synode, een serieuze bijdrage zouden kunnen leveren ter correctie van wat ginds tot nu toe was geleerd, en gehandhaafd tot in de smartelijke consequenties van schorsing en afzetting toe. In dat geval zou deze synode-onze deputaten welgemeend en vriendelijk hebben uitgenodigd als mogelijkerwijze in staat, alsmog het licht te doen schijnen, dat de synode-Berkouwer in 1942-1943-1944 geenszins ons toestond te laten schijnen. Doch de feiten wijzen ult, dat zij op ons antwoord ter zake van de samenspreking over wat „ons scheidt” geen oogenblik gewacht heeft; dat zij derhalve, wederom aan den door haar bevestigden inhoud van 1905—1942 de conscientien bindende, openlijk verklaart, dat haars inziens onze eventueel aan te wijzen deputaten toch geen nieuw licht kunnen ontsteken. Hoe zou ze anders binden? Daarmee is dus vervallen de mogelijkheid, dat zij haar uitspraken van 1905—1942 inderdaad disputabel zou achten.

Maar dan komt de vraag: welken zin heeft de samenspreking dan nog? In haar mond beteekent „samenspreking op de basis van Schrift en belijdenis” niets anders dan samenspreking op de basis van 1905—1942, inclusief de in 1946 bevestigde stelling, dat wie de bekende uitspraak inzake de veronderstelde wedergeboorte afwijst, strijdt tegen de confessie. De jongste uitspraken van deze zelfde synode-Duursema hebben in feite een samenspreking, ingericht volgens het recept der uitnodigende partij, voor de andere zinloos gemaakt. Het eenige effect zou slechts zijn, dat men door den voorslag te doen, de vrijmaking, d.w.z. de bekeering, nog verder tegenhield.

Ook op de buitenlandsche kerken, in-
zooverre de synode-Duursema daarmee contact zoekt, valt te letten. In het niet ter kennis onzer synodes gebrachte deel van het desbetreffende besluit der synode-Duursema komt onder IV ook nog dit voor:

De Synode besluit voorts: aan haar afgevaardigden naar de Internationale Synode, dezen zomer te houden in Amerika, op te dragen, advies te vragen inzake onze kerkelijke moeilijkheden, voor zoover deze moeilijkheden dan nog niet opgelost mochten zijn.

Hieruit blijkt, dat de synode-Duursema het niet onmogelijk noemt, dat reeds vóór den aanvang der „internationale synode”, die „dezen zomer” hoopt saam te komen, de moeilijkheden voor een deel zullen opgelost zijn. Hoe ze zich deze meening vormen kon, verstaan we niet; ze wist dat onze synode eerst tegen het eind van April zou samenkomen, en dat dus een antwoord op haar vraag pas in Mei of Juni tegemoet te zien zou zijn. Indien evenwel de door de afgevaardigden naar deze oecumenische synode te geven informaties even onvolledig en onzakelijk zijn als tot nu toe het geval bleek te zijn, ook nog in den tekst van het onderhavige besluit der synode-Duursema zelf, zal van deze z.g. oecumenische synode niet veel goeds te wachten zijn, nu onze stem aldaar niet vernomen wordt. Het komt ons trouwens voor, dat juist met het oog op deze z.g. oecumenische synode, de grootste voorzichtigheid

ons geboden blijft ter zake van de opgeworpen idee eener niet-schriftelijke opneming van contact.

In het algemeen gesproken reeds dient heel deze figuur eener z.g. oecumenische synode door ons met eenige reserve te worden gezien. Reeds in 1939 was daarvan sprake; in een der aanvangszittingen der toen saamgekomen synode van Sneek is een poging gewaagd, deze zaak, hoewel ze in de kerken zelf nauwelijks ter sprake gekomen was, en nog door geen enkele synodale commissie van advies ook maar even besproken was, tot beslissing te brengen zonder eenige genoegzame voorbereiding, en dit bloot en alleen onder beroep op het feit, dat enkele buitenlandse afgevaardigden genoopt waren, naar hun land terug te keeren, en men gaarne vóór hun vertrek de zaak geregeld wilde zien. Toch waren en bleven er in betrekking tot deze materie genoeg onbeantwoorde vragen, b.v.: met welk recht en vooral met welke consequenties men hier den naam „synode” kon gebruiken; welke kerken haar zouden samenroepen, en krachtens welk mandaat; welke kerken al dan niet te inviteeren zouden zijn volgens een vasten en daarbij redelijken maatstaf; en zoo meer. Maar thans, nadat men ons uitgeworpen heeft op grond van onze afwijzing van een formule, die men kort na die uitwerping heeft „vervangen” door een andere, hetgeen reeds aan de handhaving van die uitwerping het karakter van een goddelooze daad verleent, zal deze z.g. oecumenische synode met des te grooter voorzichtigheid zijn aan te zien. Ook omdat zij ons kan plaatsen voor allerlei verrassingen met betrekking tot nieuwe leerformules, waarmee men de kerken zou willen bezwaren, ook nopens leer-punten, ten aanzien waarvan in 1942 een laatste, maar onzerzijds afgewezen poging gewaagd is, de kerken aan bepaalde uitspraken te binden. Blijkens be-rechten, b.v. in de zuid-afrikaanse pers, zal deze dusgenaamde synode „die veel weg heeft van een calvinistengroep, (en misschien samenhangt met een volgens amerikaansche berichten overwogen stichting van een soort van gereformeerde universiteit?) o.a. zich bezig houden met problemen als b.v. de „gemeene gratie”, en samenhangende. Wij wijzen in dit verband erop, dat de uitspraken van 1942 ook inzake de dusgenaamde „gemeene gratie” enkele sententies bevatten, die bezwaar ontmoetten van de zijde van ambtsdragers, die wij in volle rechten erkennen; bezwaren, waarop het bekende Prae-advies wel een en ander gezegd heeft, doch die daardoor geenszins zijn weerlegd. We wijzen erop, dat, aangezien de binding aan deze uitspraken van 1942 in haar geheel door onze kerken blijkens het bovengezegde verworpen werd, wij aan deze uitspraken ons in geen enkel opzicht gebonden achten. De publieke discussies van den laatsten tijd mogen zich voornamelijk hebben bezig gehouden met de zaak van de onderstelde wedergeboorte, den doop, etc., toch blijft waakzaamheid ten aanzien van de andere punten van '42 steeds evenzeer geboden. Gezien nu de lichtvaardige wijze, waarom de buitenlandse pers de synodocratische „voorlichting” critiekloos overneemt, zal het geringe moeite kosten, een z.g. oecumenische synode inzake het gemeene-gratie-probleem uitspraken te doen vaststellen, die bij ons geen instemming zullen vinden. Met ons kan in Nederland vóór den zomer niet serieus gehandeld worden, wat men sinds natuurlijk ter dege heeft, en in Amerika zal met de Prot. Ref. Church (ds Hoeksema) allicht evenmin serieus gesproken zijn vóór de oecumenische synode. Men laat dus gereformeerden van de naaste omgeving buiten staan, al noemt men hen „broeders”. En wat dan straks, als er nieuwe uitspraken liggen? Ratificatie van synodebesluiten verklaart de synode-Berkouwer een ongereformeerde praxis. Al blijkt een zuid-afrikaansche auteur in dezen anders te denken, het staat nog te bezien, of niet in Nederland, waar men het woord „synode” ter typeering der bedoelde internationale bijeenkomst gewettigd acht, zal worden volgehouden, dat afzonderlijke ratificatie door de nationale synodes, en kerken, van de besluiten der z.g. oecumenische synode, uitgesloten moet geacht worden, dat ze dus ipso facto binden totdat ze mochten zijn herroepen.

Stel nu eens, dat we inzake wedergeboorte, doop, etc. tot overeenstemming kwamen (waar overigens nog niets van te zien is) zou dan niet aanstonds nieuwe ellende het gevolg kunnen zijn? Een ellende, waarbij het doorstane leed nog maar spel zou zijn? En waartegenover verweer, na aanvankelijk argelooze reactie op het verzoek tot samenspreking in landelijk verband nog des te moeilijker zou zijn? De ter synode rapporteerende Commissie meende hier een waarschuwend woord niet te mogen achterwege laten. Letten we op de ondeskundige wijze, waarop de buitenlandse pers zich uitspreekt over „hetgeen ons scheidt”, en letten we ook — bij wijze van voorbeeld — op de afvaardiging naar deze oecumenische synode, waar prof. dr H. G. Stoker de zuid-afrikaansche kerken zal vertegenwoordigen, dan is in de lijn van de zonderlinge denkbeelden, die in de laatste jaren op kerkelijk gebied zijn

verkondigd ter zake van ratificatie der besluiten, of van de binding, of van de „gemeene gratie” (waar een gereformeerde synode zich inspannt een door de remonstranten gekozen qualificatie van scheppingsgaven te beschermen) allerlei ondoordachts en onrijps te wachten. Prof. Stoker's boek, „Die Stryd om die Ordes” geeft van het nationaal socialisme onderscheidene waardeeringsoordeelen, die zich in geen deele rijmen laten met de uitspraken der synode van Amsterdam 1936 inzake de Nationaal Socialistische Beweging. Wij hooren hem verzekeren, dat de Calvinisten in Holland sterk en kras anti-nationaal-socialistisch optreden, terwijl de Calvinist in Zuid-Afrika verplicht is, om „hier skyn-nasionaal-socialisties op te tree” (271). Een en ander dan vanwege de pendel-beweging der geschiedenis; een uit de evolutionistische school overgenomen begrip, dat onlangs opdook ook in de officieele literatuur der Stichting „Horizon”. (Stoker, blz. 271).

Bedenkt men, dat Stoker's boek is uitgegeven door „die Calvin Jubileum Boekefonds”, administratief Bureau van de Gereformeerde Kerk, Molenstraat, Potchefstroom, dan komt onwillekeurig de herinnering boven aan de antwoorden, die de eerste door de synode-Berkouwer geschorste ambtsdrager gaf op de vijf hem gestelde categorische vragen. Hij wees daarin op het onloochenbare, en sindsdien uit recente literatuur bevestigde feit, dat er in de kringen, die ons uitstootten, figuren zijn, die ongehinderd zich openlijk verzetten tegen de besluiten der amsterdamsche synode inzake de N. S. B., terwijl zijzelf, benevens de hen protegeerende synode, schorsen en uitwerpen de mannen, die tegen de besluiten der Sneeker-synode e.v. op bescheiden wijze en met behoud van den „kerkelijken weg” bezwaren inbrachten. Waar zulke figuren de leiding nemen in een „oecumenische synode”, en dit in een periode, die ons van de beraadslaging uitsloot, daar is te vreezen, dat allerlei besluiten en uitspraken gedaan of voorbereid worden, die de kerken belasten met nieuwe ideologieën, waaraan ze gebonden zouden zijn; en daarom is het goed, eraan te herinneren, dat onze Groningsche synode nog maar enkele dagen geleden heeft uitgesproken, dat de kerken ten aanzien van de in 1905 (wij voegen er aan toe: en in 1942) aangeroerde punten „ge-nog hebben aan de Heilige Schrift en de Drie Formulieren van Eenigheid”. Wij wijzen erop, dat dit ook geldt van de nog steeds de synodocratische kerken bindende uitspraken van 1942 betreffende de dusgenaamde „gemeene gratie” en dergelijke, en hopen, terwijl we deze regelen schrijven, dat onze synode zich wapenen zal tegen de verzoeking, om de vrijheid, die zij pas herwonnen heeft, niet wederom prijs te geven door op onbedachtzame wijze te gaan samenspreken met deputaten der synode-Duursema, die in dezelfde periode, waarin ze met ons eventueel zouden samenkomen, ook invloed oefenen niet alleen op onze kerkeraden, maar ook op buitenlandsche kerken, en via deze straks ook weer op de schapen van Christus' kudde hier in deze landen.

Wij hebben het isolement niet gezocht. God weet het; wij willen het ook niet eigenwillig vasthouden. Maar, wie weet, of niet God onze van zondige bindingen vrijgemaakte en deswege door sectarisch drijven in het isolement gedrongen kerken gebruiken wil, om tegenover zooveel afval, als in synthesesucht en hiërarchie en scholasticisme aan het licht trad en treedt, weer de vaan van de ongerepte belijdenis hoog te houden, en dit in open uitzicht naar allerlei levensgebied? De ons opgedrongen worsteling is nog niet geëindigd; zij begint nog maar nauwelijks. Wij mogen de oogen niet sluiten voor het tendentieuze-exclusivistisch contact, dat men met het buitenland reeds heeft gelegd, voordat men diegenen uitwierp, die tegen Calvinistenbondssynthesen reeds lang geleden hebben moeten optreden, ter bestrijding van een immer voortschrijdende verflauwing der grenzen.

Hetgeen hierboven werd opgemerkt, schijnt ons, voor wat het vlak hiervóór gezegde aangaat, te manen tot voorzichtigheid; in de door de synode te nemen conclusies zou daarom dit element naar onze meening niet expressis verbis behoeven te worden opgenomen, al zal het wel onze aandacht moeten hebben. Maar overigens wil het hierboven gezegde het pleit voeren voor onze op dit punt nu conclusie nemende overtuiging, dat aanvaarding der door de synode-Duursema tot ons gekomen uitnodiging naar den tekst van het desbetreffende besluit dezer synode zelf ongeoorloofd is, onschrijftuurlijk, schadelijk, zinloos.

Intusschen meenen we, dat het niet goed ware, indien hiermee volstaan zou worden. Een bloot negatief antwoord op den brief der deputaten van de synode-Duursema schijnt ons evenmin geoorloofd als een naïef-positief. Ter

adstructie van dit gevoelen wijzen we op het navolgende:

1e. De openbare grove zonden, waaraan de synode-Berkouwer en -Duursema zich hebben schuldig gemaakt, ontlaan ons niet van de roeping, waar mogelijk, te getuigen voor het recht en de waarheid Gods ook tegenover haar opvolgster, en tegenover wie zich door haar laten gezeggen. Tot hen allen laten wij terecht de opwekking tot betoon van gehoorzaamheid in vrijmaking uitgaan. Ook al zijn zij niet te verontschuldigen, indien zij van hetgeen „ons scheidt“ geen zuivere voorstelling hebben, toch mogen wij niet vergeten, dat hun terzake van het verwerven der in dezen noodige kennis velerlei hinder geschiedt. Ook nog door het feit der uitnoodiging, zóóals ze is. Een bloot negatief antwoord op het verzoek der synode-Duursema zou hen prijsgeven aan verdere hinder, welks veroorzakers niet zouden schromen, een tenslotte enkel negatief antwoord anders uit te leggen, dan onze verantwoording zelve het zou verlangen.

2e. Ook tegenover onze eigen kerken en leden hebben wij in dezen een roeping. Reeds wezen we op de dubbele opdracht, die de synode-Duursema aan haar deputaten-voor-samenspreking gaf; niet alleen met eventueel door onze synode te benoemen deputaten, doch ook met synodocratische kerkeraden zullen zij hebben te handelen, met effect op onze eigen leden. Wij mogen de kans, die ons misschien geboden wordt, om tegenover deze kwade beïnvloeding, die de daad der gehoorzaamheid hetzij achteraf in twijfel zou kunnen doen trekken, hetzij uitstellen en anderszins tegenstaan, iets goeds te plaatsen, niet onbenut laten.

3e. Hetzelfde geldt ten aanzien van de buitenlandse kerken. Ze hebben te weten, dat en waarom wij praetendeeren de aloude Gereformeerde Kerken te zijn, ook al blijkt het, dat zij, zonder ons te hooren, een „synode“ gaan beleggen met wie aan karakter en grondslag en samenlevingsaccorder of -regel van De Gereformeerde Kerken in Nederland ontrouw geworden zijn. Zouden we haar in een eventueel schriftelijk onderhouden contact met de deputaten der synode-Duursema laten medeleven, dan wordt tegelijk voldaan aan den toch reeds onder ons erkenden plicht, tegenover de buitenlandse kerken uitspreken te zetten, welke oorzaken en redenen er zijn voor de voortzetting van het leven der Gereformeerde Kerken op den onveranderden grondslag, en op welke wijze het óók met haar verbroken contact (verbroken, blijkens haar in synode samenkomen met wie de accorderen schonden) kan worden hersteld.

4e. In de vergaderingen van de rapporteerende commissie is breed gesproken over de opgeworpen vraag, of 't welk zin heeft, op eenigerlei wijze alsnog contact te onderhouden met wie ons de ambtelijke eere roofden. Met name de in ons vorig nummer vermelde brief van den kerkeraad van Breda gaf tot zulke bespreking aanleiding. Gezegde kerkeraad blijkt daarin van oordeel, dat een kerkelijke samenspreking tot herstel der eenheid, als werd gevraagd, in dit geval niet kan en mag plaats hebben; en laat ons omtrent de draagwijdte dezer afwijzing niet in het onzekere, als hij herinnert aan het Schriftwoord: „verwerp een ketteren mensch na de eerste en tweede vermaning“ (Titus 3:1, 11), en: „Wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid?“ (2 Cor. 6:14-18).

De rapporteerende commissie meende, dat in Titus 3 gezien wordt op dwalingen en beroeringen in de gemeente; zij daarentegen opperde het denkbeeld van een mogelijk ook terechtwijzend woord tot wie thans „buiten“ zijn gaan staan. En in 2 Cor. 6 wordt de kerk vermaand, een geloovige niet te plaatsen onder één juk met een ongeloovige, zóóals onder Israël het verboden was, een os en een ezel samen voor éénzelfde ploeg te spannen. Maar indien een correspondentie geopend wordt, die het recht des Heeren trouw bedient, is hiervan geen sprake, en kan gehoopt worden op deze vrucht, dat geloovigen, die nu nog eenzelfde ploeg trekken met wie ons uitwerpen, ophouden met dit door Paulus veroordeeld bedrijf. Het is maar de vraag, wát eventueel onzerzijds in een schriftelijke ontmoeting of anderszins gezegd zou worden tot de deputaten der synode-Duursema. En, wordt in denzelfden brief uit Breda herinnerd aan het Schriftwoord, dat ons verbiedt, het heilige te werpen voor de honden, dan geldt in het algemeen — ongeacht de parallel die hier getrokken wordt — dat daarnaast een evangelisch bericht staat inzake de „kruimkens“ die den honden toevallen; en blijft overigens met Calvijn's opmerking te rekenen, die van oordeel is, dat onder „honden“ verstaan moet worden diegenen die voor geen enkele medelijding toegankelijk zijn. En wie zal dit tevoren bepalen, zóólang niet definitief gebleken is, dat zulk een toestand, generaal gesproken, aanwezig is?

5e. Juist deze laatste vraag was het, die de rapporteerende commissie noopte tot de opmerking, dat wij ons geheel en al hebben los te maken van alle speculatie over mogelijkheid dan wel onmogelijkheid van aan een ontmoeting met wie ons uitwerpen verbonden zegen. Deze dingen liggen in Gods hand. Voor ons zelf is het niet zonder betekenis, dat de apostel Paulus „grootte droefheid“ had vanwege zijn broeders, zijn verwanten naar het vleesch, die eens met hem tot denzelfden bondskring behoorden hadden, maar opgehouden hadden, zijn geestelijke broeders te zijn (Rom. 9:2, 3); doch dat diezelfde apostel, die niet schroomt in bepaalde polemische relatie, ter zake van de door Joden en Joodisten betwiste vrijheid, dan wel gebondenheid der kerk, van „honden“ en van „versnijding“ te spreken, (Filipp. 3:2), toch er naar jaagt, sommigen uit zijn ontrouwe broeders tot jaloersheid te verwekken (Rom. 11:14). Dat Christus ons een geopende deur hier gegeven HEEFT, zóóals eens aan de kerk van Philadelphia (Openb. 3:8) staat voor ons in geen deele vast. Wel staat vast, dat de gemeente die „geopende deur“ te gebruiken had om het Woord Gods doortocht te verleen ook tot tegenstanders, van wie er overweldigd zouden worden. Ook, dat om zulk een geopende deur gebeden worden moet, Col. 4:3. Bij zulk een gebed heeft zich dan de daad te voegen.

Al wat zooveel werd opgemerkt, leidde bedoelde commissie tot het advies, dat in positieven zin zou worden gereageerd op het verzoek der synode-Duursema.

Toen restte haar nog de vraag, op welke wijze zulke positieve reactie mogelijk zou zijn, met vermijding van de tevoren aangewezen gevaren die we zouden belopen ingeval van critiekloze aanvaarding der idee eener samenspreking. Dienaangaande viel h.i. dit te zeggen:

A. Toezending van een copie van het inzake de onderhavige materie uitgebrachte rapport zou aan de deputaten der synode-Duursema moeten duidelijk maken, welke onoverkomelijke bezwaren er dezerzijds bestaan tegen inwilliging van hun verzoek op de door hun synode zelf daarvoor aangegeven wijze. Daarnaast zou onzerzijds in terugslag op wat van gindsche zijde werd gevraagd, bericht kunnen worden, dat onze synode herleid gebleken is, deputaten aan te wijzen, die gemachtigd zijn met de andere contact te openen naar onzerzijds aangegeven schema, voor wat wijze en thema der ontmoeting betreft.

B. Wat de wijze aangaat, zal de gedachtenwisseling voorshands alleen schriftelijk en publiek mogen geschieden. Zóó alleen kan — aldus de commissie — tegenover de geloovigen binnen en buiten onze kerken, en tegenover de tot medeleven en gebed, mede ter voorbereiding eventueel van een volgende synode, geroepen kerken, de hierboven omschreven roeping worden opgevolgd, en zullen de aangewezen gevaren worden bezworen. Zoo ook zal, zoover het aan ons ligt, aan de mandaten der gindsche deputaten alle onschuld worden ontnomen. Teneinde het meeleven der kerken, dat toch al zoo hard noodig is, zooveel mogelijk te bevorderen, worde — aldus het rapport — als voorwaarde gesteld, dat de te voeren correspondentie beiderzijds in haar geheel worde gepubliceerd in de kerkelijke pers, en in de kerkelijke archieven, met name ook der respectieve synodes, worde gedeponeerd. Tevens, dat aan de buitenlandse kerken telkens een afschrift worde toegezonden.

C. Wat betreft het thema worde — aldus wederom het rapport — vastgesteld, dat dit in eerste instantie zal zijn datgene, wat ons werkelijk scheidt. Onzerzijds worde aanstonds een getuigenis gepubliceerd, dat in de kardinale vraagpunten de lijnen trekt zóó, als ze ons recht denken te zijn.

D. Reeds ettelijke malen heeft de synode-Berkouwer, alsmede de synode-Duursema, door voortdurend de aandacht te spannen op toekomstige mogelijkheden van revisie, en dat in aangelegenheden, die ze aanvankelijk in verbijsterend snel tempo had afgehandeld, en waarvan ze verklaard had, dat de zaken „nu wel haar beslag gekregen hadden“, de bezwaarden van vrijmaking afgehouden. Misschien is zelfs daarna, voor wat de synode-Duursema betreft, de aan-de-orde-stelling eener samenspreking factisch wel één der krachtigste remmen voor het werk der vrijmaking. Met dit feit zal gerekend moeten worden; wij mogen onzerzijds niet mede oorzaak er van worden, dat velen nog langer leven in zonde; dat zij almaar uitstellen de hoognoodige daad van herstel der gebroken gemeenschap met de kerk van Bergschenhoek, en met de uitgeworpen ambtsdragers; dat ze maar niet komen tot afwerping van een hiërarchisch juk, dat ons ten eenenmale gehaat en gevloekt moest zijn; en dat ze blijven participeren aan roepende zonden in verkrachting der K.O., en dat ze trouwbreuk plegen, daarin, dat zij besluiten wél uitvoeren, waarvan bewezen is dat ze strijden tegen Schrift en Kerkenordening; de verbondsafsprake der in verband getreden kerken immers luidde, dat men zulke besluiten niet zou uitvoeren.

Teneinde in dit opzicht waakzaamheid te betoonen, zou het naar het oordeel der rapporteerende commissie aanbeveling verdienen, indien het hierboven bedoelde getuigenis werd opgesteld door de aan te wijzen deputaten in samenwerking met de tot dit doel gedeputeerde leden van het thans zittende moderamen, en zich in inhoud en opzet bewust richtte tot de bezwaarden, die niet komen tot vrijmaking, welke toch de kortste weg is tot genezing van wat ginds krank is in den wortel.

Overige wenschen in dezen gaf de commissie wel aan in de voor te stellen conclusies; zij spreken voor zichzelf en behoeven hier niet afzonderlijk te worden besproken.

In antwoord op de in den aanvang vermelde missives zou de synode naar het oordeel der commissie aan adressanten een afschrift van dit rapport kunnen doen toekomen; zij vinden daarin dan de gronden aangegeven, waarom, en in hoeverre, op hun verlangens al of niet wordt ingegaan.

Hiermee besluiten we ons verhaal. Welke conclusies aangenomen zijn, vinden de lezers wel afzonderlijk vermeld.

Algemeene instemming inzake de kwestie der samenspreking.

De zwarte Donderdag van 1936 is door een witte Donderdag van 1946 in beginsel overwonnen, althans voor wat ons betreft. Op dien eersten Donderdag begon in Amsterdam de eerste aanval dergenen, die een bepaalde theologische richting, die zij met argumenten niet op zij konden dringen, gingen bestoken via de altijd zich aan gemeedelijkheden gauw prijsgevende kerk. En op den tweeden — verleden week — was er een generale synode, die na rijpe en mooie bespreking van een rapport, namens Commissie II door ondergeteekende uitgebracht, met algemeene stemmen aannam de conclusies, die onze lezers elders in ons blad aantreffen en welke synode daarmee aan de synodocraten de gelegenheid bood, nu eindelijk ten overstaan van die door hen er in betrokken kerken ter zake te komen. We hebben over de onderhavige kwestie zelf reeds een en ander opgemerkt, in hoofdzake ontleend aan het ter synode uitgebrachte rapport en kunnen ons dus onthouden van verdere beschouwingen.

K. S.

RECTIFICATIE.

In onze adreslijst van kandidaten, vorige week opgenomen onder Kerkelijk leven, is het adres te Kampen en het vacantie-adres van den heer K. Brünig beide gelijk, n.l. Oudestraat 173 (Groninger Toren), Kampen.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

HET WIL NOG NIET RECHT.

Toen ik vroeger, voor den oorlog en dus ook voor de vrijmaking in de Reformatie schreef, had ik nooit gebrek aan onderwerpen. Uit den lezerskring stroomden mij toen de vragen toe, waarop men graag een antwoord had.

De reformatische strijd, dien wij toen streden richtte zich niet het minst op de praktijk van het geloofsleven. De meer theologisch-theoretische vragen lagen daaraan wel ten grondslag, maar deze werden heel sterk gezien uit het gezichtspunt van de betekenis, die zij hadden voor het leven bij en uit het Woord.

In den tijd, waarin de strijd zich tenslotte toespitste in een kerkelijk geding, is dat anders geworden. Toen werd het meer een zuiver dogmatische en kerkrechtelijke worsteling.

Dat was goed en noodig. Op dat terrein moest de strijd worden beslecht.

Maar zoo mag het niet blijven.

Wij moeten beleven, wat wij belijden; anders krijgen wij dit, dat bij een zuiver, d.w.z. schriftuurlijk belijden, het leven gaat laboreeren aan kwalen, die in flagranten strijd zijn met dat belijden.

Dan krijgen wij dit, dat bij een klaar inzicht in wat de Schrift zegt van Verbond en Sacrament, ons leven toch door het Verbond niet wordt beheerscht en de Sacramenten voor onze levenspraktijk weinig of niets gaan beteekenen.

Ik denk, als ik dit schrijf aan: de zekerheid des geloofs, heiligmaking, hemelsgezindheid, het dienen van God in heel zijn leven, ook in zijn dagelijkschen arbeid. Wat kreeg ik vroeger over deze onderwerpen veel vragen.

Dat is nu nog niet weer zoo.

De vragen, die mij nu bereiken gaan vrijwel uitsluitend over de vrijmaking en wat daarmee onmiddellijk in verband staat.

Nog es
Van h.
Reforma
op die a
Missch
die richt
te schrijv

Wie in
Kerken h
men mij
beproevi
Prof.
gewezen
Februari
over: „V
Hij spe
als Prof.
Men st
Dijk leer
is, hij zie
dan is h
zeggen: „
ling en d
Inders
zware kel
Dan zo
Schrift.

Alle Jo
leert duid
Johann
dat zij, a
deren, zij
zich bek
wat men
een kette
leerd of

Ook ko
wel weten
Broeder
Synode vi
Hij is li
geschillen
Daar is
En, zóoals
drukkelijk
sterker di
geloof.

Dat kan
ten. Daar
men, wat
van die w
De fout,
heeft zijn
neer komt,
bond zijn.

Op dit
in het Ve
er nu zoo
der gemees
uit de con
maakt u n
Natuurlij
men mij g
Ik durf
dit onrech
Ik geloof
het zoo is.

Maar da
wat men l
dat men h
traagheid.
hoe weinig
had het zi
dwaalleer
kig aan va
rustig en
geven wa
werd.

Dat is h
te beschul
schuld op
Wij wille
één te zett
wille van h
zelf willen
van wat vr
aangevoerd

God de F
de geloovig
Zoo leert
Van Syn
de voeten
geen Schrift
is daarin z
het verhaal,